

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И УРБАНИЗАМ СРБИЈЕ

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ЗА ИЗГРАДЊУ ДАЛЕКОВОДА 110 kV
„ТС ВАЉЕВО 3 – ТС ЉИГ“**

- МАТЕРИЈАЛ ЗА ИМАОЦЕ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА -

Београд, децембар 2024. године

УВОД

Приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене за изградњу далековода 110 kV „ТС Ваљево 3 – ТС Љиг“ (у даљем тексту: Просторни план), на основу Одлуке о изради Просторног плана („Службени гласник Републике Србије”, број 63/2024) и Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, број 60/2024).

Просторни план ће се израђивати у складу са одредбама и принципима уређења и коришћења простора утврђеним у Закону о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 – УС, 24/11, 121/12, 42/13 – УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23), Правилнику о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, бр. 32/19), као и Закону о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 145/14, 95/18 - др. закон, 40/21, 35/23 -др. закон, 62/23, 94/24. Поред тога Просторни план ће поштовати одредбе Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 78/18, 95/18 - др. закон, 94/24 – др. закон), Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 94/24), и другим законима Републике Србије којима се дефинишу и одређују услови, начин и садржај израде планске, развојне и техничке документације.

Просторни план ће бити израђен применом интегралног приступа, заснованог на начелима одрживог развоја и принципима рационалног, оптималног и одрживог уређења енергетског инфраструктурног коридора.

Просторни план ће бити заснован на планској, студијској и другој документацији, резултатима досадашњих истраживања и важећим документима у Републици Србији. Саставни део Просторног плана чини и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Непосредни предмет Просторног плана је обезбеђење планског основа за изградњу високонапонског вода 110 kV „ТС Ваљево 3 – ТС Љиг“ (у даљем тексту „ВНВ“).

Просторним планом се ствара плански основ за директно спровођење, израду техничке документације, прибављање дозвола у складу са законом, односно стварање услова за изградњу ВНВ.

Законом о Просторном плану Републике Србије за период од 2010. до 2020. године, утврђено је да је основни циљ развоја енергетске инфраструктуре активно учешће Републике Србије у планирању и изградњи стратешке - регионалне и паневропске енергетске инфраструктуре за пренос електричне енергије, као и поуздано и сигурно снабдевања привреде и домаћих потрошача.

1. ОПИС ГРАНИЦА ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА

Одлуком о изради Просторног плана дата је прелиминарна граница обухвата Просторног плана, која треба да буде утврђена Нацртом Просторног плана.

За потребе прибављања услова и мишљења ималаца јавних овлашћења предлаже се обухват Просторног плана на деловима територија града Ваљева и општина Мионица и Љиг, и то:

- на територији града Ваљева на деловима катастарских општина Попучке и Лукавац;
- на територији општине Мионица на деловима катастарских општина Шушеока, Клашнић, Ђурђевац, Радобић, Санковић, Мионица (село), Вртиглав, Маљевић, Горњи Мушић и Дучић;
- на територији општине Љиг на деловима катастарских општина Бошњановић и Цветановац.

У иницијалној фази израде Нацрта просторног плана предлаже се да граница Просторног плана буде коридор планираног ВНВ 110 kV ширине до 1000 m (по 500 m од осе коридора ВНВ) и дужине од око 28 km, од ТС „Ваљево 3“ до ТС „Љиг“.

Простор детаљне регулације који ће бити утврђен у Нацрту Просторног плана обухватаће подручје коридора укупне ширине 100m (по 50m обострано од осе коридора ВНВ).

Шире подручје Просторног плана приказано је на графичком прилогу: Посебна намена простора.

Табела 1. Обухват планског коридора планираног ВНВ 110 kV

Јединица локалне самоуправе	П, ha	Дужина деоница, km
Ваљево	565,9	5,5
Љиг	564,0	6,1
Мионица	1657,0	16,3
Укупно	2786,9	27,9

2. КРАЋИ ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

Законом о Просторном плану Републике Србије за период од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10), у поглављу 3.3.2. Енергетска инфраструктура, наведени су и следећи оперативни циљеви: континуитет технолошке модернизације и ревитализације постојећих енергетских инфраструктурних система, изградња нових електропровода и трансформатора и нових интерконективних веза са суседним државама, као и изградња и даљи развој електродистрибутивне инфраструктуре, која је неопходна да изнесе снагу из преносних капацитета и то путем развоја „паметних мрежа“;

У Регионалном просторном плану подручје Колубарског и Мачванског управног округа („Службени гласник РС“, број 11/15), у поглавље 5.3.2. Енергетска инфраструктура, наводи се да је планирана изградња 110kV „Ваљево 3” - „Мионица” - „Љиг”.

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

На подручју Просторног плана доминира пољопривредно земљиште са око 66%, затим листопадне шуме које заузимају око 22% територије, док се травнате површине простиру на око 12%. Антропогени терени у функцији насеља и инфраструктуре заузимају око 10% територије Плана. Према попису из 2022. године, на подручју плана и непосредном окружењу живи око 8200 становника.

На подручју плана на територији КО Мионица (село) налази се Споменик природе „Стабло храста лужњака у Мионици“. Поред наведеног заштићеног стабла, обухватом плана нису захваћена друга законом заштићена природна добра.

Путну мрежу на територији Просторног плана, према Уредби о категоризацији државних путева („Службени гласник РС“, бр. 105/13, 119/13 и 93/15), чине следећи државни путеви (у даљем тексту ДП):

- ДП IА реда број 2: Београд - Обреновац - Лајковац - Љиг - Горњи Милановац - Прељина - Чачак – Пожега;
- ДП IМ број 9: Ваљево – Лајковац – веза са државним путем А2 (петља Лајковац);
- ДП IБ реда број 27: државна граница са Босном и Херцеговином (гранични прелаз Трбушница) - Лозница - Осечина - Ваљево - Лајковац - Ћелије - Лазаревац - Аранђеловац - Крчевац - Топола - Рача – Свилајнац;

- ДП ПА реда: број 150 Ђуринци - Сопот - Аранђеловац - Белановица - Љиг – Мионица – Дивци; бр. 175 Жупањак - Боговађа - Мионица - Брежђе - Дивчибаре – Каона;
- ДП ПБ реда: број 342 УБ – Попучке; бр. 361 Лајковац - Боговађа - Љиг - Угриновци – Љутовница; бр. 362 Маљевић - Латковић - веза са државним путем 22.

4. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА

Планом развоја преносног система Републике Србије за период од 2021. године до 2030. године, усвојеним од стране Агенције за енергетику Републике Србије, планирана је изградња новог далековода којим би се повезале постојеће ТС „Ваљево 3“ и ТС „Љиг“.

Приоритет „Електромреже Србије“ АД је да приликом планирања електроенергетске инфраструктуре повећава ниво поузданости снабдевања потрошача електричном енергијом, првенствено веома угрожених радијално напајаних трансформаторских станица, изградњом и обезбеђивањем алтернативних праваца радијално напојених конзума. Како је ТС „Љиг“ постројење са преносним системом радијално повезана са ТС „Лазаревац“, изградњом везе са ТС „Ваљево 3“, повећаће се поузданост напајања. Поред овог наглашеног значаја, овај вод представља и неопходан услов за прикључење нове ТС „Мионица“.

Изградња ВНВ са аспекта дугорочног развоја електроенергетске мреже Републике Србије, омогућиће унапређење стабилности и поузданости електроенергетског система.

Циљ израде Просторног плана је обезбеђење планског основа за изградњу ВНВ110 kV „ТС Ваљево 3 – ТС Љиг“.

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора у обухвату коридора мешовитог вода засниваће се на следећим принципима:

- одрживог просторног развоја енергетске инфраструктуре - коришћењем савремених техничких и конструктивних решења при избору опреме и изградњи високонапонског далековода, уз постизање максимално могуће економске оправданости, социјалне прихватљивости и еколошке одрживости;
- смањивања штетног утицаја на животну средину - првенствено одговарајућим избором трасе мешовитог вода, сагледавањем техничких могућности умањења утицаја на стање животне средине, примену одговарајућих мера заштите и умањење ризика за животну средину током изградње и експлоатације мешовитог вода;
- заштите природних ресурса, природног и непокретног културног наслеђа - адекватном заштитом и одрживим коришћењем природних ресурса, посебно у погледу очувања постојећих екосистема, спречавању значајнијег нарушавања развојне валоризације културних, образовних и туристичко-рекреационе вредности у обухвату коридора далековода и његовом непосредном окружењу.

5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА И ПРЕДЛОГ ОСНОВНИХ УРБАНИСТИЧКИХ ПАРАМЕТАРА

Пропозиције Просторног плана и правила уређења и правила грађења далековода засниваће се на поштовању следећих принципа:

- европских и домаћих стандарда и добре праксе, у свим фазама изградње, експлоатације и одржавања мешовитог вода; еколошке поузданости, којом се обезбеђује заштита од негативних утицаја на животну средину, предеоне, природне и непокретне културне вредности у коридору мешовитог вода и непосредном окружењу;
- примени опреме и инсталација високе техничке поузданости и њиховој квалитетној уградњи, која омогућава дугорочно функционисање и испуњење основних циљева

реализације; безбедности, којом се са високим степеном поузданости гарантује сигурност људи и материјалних добара од евентуалних хаварија.

5.1. Концепција техничког решења мешовитог вода 110 kV „ТС Ваљево 3 – ТС Љиг“

Пројектовање, изградња и техничко обезбеђење мешовитог вода 110 kV „ТС Ваљево – ТС Љиг“, спроводи се према Правилнику о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92), пратећих техничких прописа, норматива и препорука „ЕПС“ АД и „ЕМС“ АД.

Основни елементи техничког решења мешовитог вода 110 kV „ТС Ваљево 3 – ТС Љиг“ (стубови, проводници, изолатори, темељи и друга опрема), као и параметри за пројектовање, дефинисани су Пројектним задатком (за израду техничке документације предметног далековода), који је усвојен од стране Стручног савета АД „Електромрежа Србије“, и то: а) проводници који су у складу са очекиваним енергетским и радним условима; два проводника по фази потребног номиналног пресека у складу са меродавним SRPS и IEC стандардима, са пратећом опремом; б) изолатори су одговарајућег типа са пратећом опремом у складу са меродавним IEC стандардом и очекиваним радним условима, који код приближавања или укрштања са другим објектима могу бити електрично и/или механички појачани; в) два заштитна ужета са опремањем једног или оба ужета оптичким влакнима (OPGW) и пратећом опремом. Темељи стубова ће бити дефинисани у техничкој документацији на основу геотехничких истражних радова.

Од ТС „Ваљево 3“ се ВНВ 110 kV по изласку из ТС усмерава ка истоку. У овом делу коридор се пружа тако да избегава стамбене објекте, пролази преко пољопривредног земљишта, локалних путева, где се даље усмерава ка југу како би се укрстио са државним путем ИБ реда (број 27 Попучке – Дивци) и ИА реда (број 150 Мионица – Иверак). По укрштању државног пута ИБ реда коридор се укршта са брзом саобраћајницом М9 (Лајковац – Иверак), затим коридором планираног ДВ 2x400 kV Бајина Башта-Обреновац и усмерава се ка југоистоку прелазећи преко пољопривредних, водних површина (река Колубара) и мањим делом преко шумског земљишта. У наставку коридор планираног ВНВ углавном прелази преко пољопривредних површина и мањим делом преко шумског земљишта, укршта се са локалним и државним путевима, заобилазећи стамбене објекте, и непосредно пре ТС „Љиг“ се укршта са државним путем ИБ реда (број 361 Латковић – Љиг).

5.2. Концепција планиране намене површина и режима коришћења простора у обухвату Просторног плана

ПРЕЛИМИНАРНО РЕШЕЊЕ КОРИДОРА ВНВ 110 kV „ТС Ваљево 3 – ТС Љиг“ урађено је уважавајући принцип максималног могућег просторног усклађивања са постојећим и планираним грађевинским подручјима, зонама заштићених природних и непокретних културних добара, инфраструктурних система и објеката.

Коридор ВНВ 110 kV „ТС Ваљево 3 – ТС Љиг“ планиран је углавном на шумском и пољопривредном земљишту, ван насељених зона већих густина и ван планираних грађевинских подручја насеља са зонама повећане осетљивости на утицај нејонизујућег зрачења у складу са препорукама Светске здравствене организације.

5.2.1. Подела простора у планском обухвату на посебне зоне/појасе

За потребе изградње и заштите непосредног окружења, предвиђено је успостављање коридора дуж трасе планираног ВНВ 110 kV „ТС Ваљево 3– ТС Љиг“ укупне ширине до 100 m.

Коридор планираног мешовитог вода формираће следеће зоне/појасе:

1. Простор у коме се утврђују посебна правила коришћења и правила уређења у циљу обезбеђења услова за пројектно дефинисање трасе планираног далековода и успостављање заштитног појаса дефинисан је као заштитна зона. Укупна ширина заштитне зоне износи 100,0 m (по 50,0 m од подужне осе планираног коридора далековода). У оквиру заштитне зоне, након изградње далековода успоставиће се заштитни појас са обе стране вода, у ширини од по 25 m од крајњег фазног проводника (по чл. 218. Закона о енергетици). Спољна граница заштитне зоне представља уједно и границу планског обухвата подручја посебне намене са елементима детаљне регулације.
2. У оквиру заштитне зоне, простор непосредно дуж подужне осе коридора далековода у коме се утврђују посебна правила коришћења и правила уређења за потребе изградње, одржавања и надзора далековода дефинисан је као извођачки појас. Ширина извођачког појаса далековода износи до 20,0 m (по 10,0 m од подужне осе коридора далековода).

5.2.2. Правила коришћења простора по посебним зонама/појасима

Правила коришћења простора у обухвату Просторног плана, односно коридору планираног ВНВ 110 kV „ТС Ваљево 3 – ТС Љиг“ одређују се Просторним планом, у складу са Законом о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 145/14, 95/18 - др. закон, 40/21, 35/23 - др. закон, 62/23, 94/24), Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92), пратећих техничких прописа, норматива и услова/мишљења која су прибављена за потребе израде овог Просторног плана. У заштитној зони (са извођачким појасом), до пројектног дефинисања трасе и елемената техничког решења далековода, успоставља се обавеза прибављања услова/сагласности од стране предузећа надлежног за управљање планираним ВНВ 110 kV „ТС Ваљево 3 – ТС Љиг“ код израде друге планске и урбанистичко-техничке документације, као и изградње, инвестиционог одржавања или реконструкције других објеката и инсталација, услова газдовања и коришћења земљишта. Након утврђивања границе заштитног појаса, на основу пројектног решења трасе и елемената техничког решења далековода, обавеза прибављања услова/сагласности од стране предузећа надлежног за управљање планираним ВНВ 110 kV „ТС Ваљево 3 – ТС Љиг“ се односи само на активности у обухвату заштитног појаса.

Правила коришћења простора у обухвату Просторног плана, односно коридору планираног ВНВ 110 kV „ТС Ваљево 3 – ТС Љиг“ одређују се Просторним планом, у складу са Законом о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 145/14, 95/18 - др. закон, 40/21, 35/23 - др. закон, 62/23, 94/24), Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92), пратећих техничких прописа, норматива и услова/мишљења која су прибављена за потребе израде овог Просторног плана.

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Просторним планом обезбеђује се плански основ за изградњу ВНВ 110 kV „ТС Ваљево 3 – ТС Љиг“.

Спровођењем Просторног плана очекују се следећи општи ефекти уређења и коришћења простора:

- обезбеђење простора за изградњу далековода;
- установљавање зоне заштите и успостављање одговарајућих режима коришћења простора у обухвату зоне заштите ВНВ, са циљем спречавања негативних утицаја на окружење и могућих последица акцидентата на систему;

- обезбеђење функционалности и омогућавање планског развоја других инфраструктурних система у условима контролисаног коришћења простора у коридору ВНВ;
- максимално очување и мониторинг могућег утицаја на здравље локалног становништва, биодиверзитет, природне ресурсе и заштићена природна и непокретна културна добра у заштитном појасу ВНВ и његовом непосредно окружењу;
- утврђивањем правила уређења и правила грађења у обухвату заштитном појасу ВНВ којима је условљено коришћење одговарајућих савремених техничких решења, пратеће опреме и пажљивог извођења грађевинских и електромонтажних радова и која обезбеђују извођење планираног ВНВ без потребе за привременим уклањањем или трајним измештањем постојећих објеката инфра- и супраструктуре, као и без значајнијег ометања коришћења обухваћених непокретности и других постојећих и развојних активности локалног становништва.

Графички прилог: Посебна намена простора 1:50000.

У Београду, децембра 2024. године

Обрађивачи Просторног плана:
Институт за архитектуру и урбанизам Србије

Директор Института
др Саша Милијић, научни саветник